

ПОРАДИ ЮРИСТА

КОМЕНТАРІ ПРАВНИКІВ, ПОЛІТИКІВ, ЕКОНОМІСТІВ, ФАХІВЦІВ ТА ЕКСПЕРТІВ

ЖОВТЕНЬ
№ 10 (181) 2025

Стор. 4

ОЛЕГ ПОПЕНКО: ПРО ТАРИФИ НА ГАЗ, ЕЛЕКТРИКУ ТА ВОДУ, ІМОВІРНІСТЬ ТОТАЛЬНОГО БЛЕКАУТУ ТА СТАН ЕНЕРГОСИСТЕМИ В УКРАЇНІ

ЧИТАЙТЕ В НОМЕРІ:

СТАТУС ДИТИНИ, ЯКА ПОСТРАЖДАЛА ВІД ВІЙНИ

Кабмін розширив
можливості, щодо надання
статусу дитини, яка
постраждала від війни

Стор. 2

БАЗОВА СОЦІАЛЬНА ДОПОМОГА

Додано нові вразливі
категорії громадян, які
можуть претендувати на
допомогу від держави

Стор. 3

ДОПОМОГА НА ПРИДБАННЯ ПАЛИВА

Умови надання разової
грошової допомоги на
придбання твердого пального
палива на опалювальний
сезон 2025-2026

Стор. 6

НОВІ ПРАВИЛА АВТОСТРАХУВАННЯ

У 2025 році вступили в
дію нові правила щодо
врегулювання страхових
випадків по «автоцивіліці»

Стор. 7

Всеукраїнська інформаційно-правова газета

Виходить за підтримки Українського інституту політики
та Правозахисної організації «Спільна Мета»

Інформаційно-
правовий портал
www.porady.org.ua →

ПЕРЕДПЛАТНИЙ ІНДЕКС ГАЗЕТИ - 49801

Кожному
гарантується
право знати
свої права і
обов'язки

Ст. 57 Конституції
України

ОФОРМЛЕННЯ СПАДЩИНИ ПІСЛЯ ЗАГИБЕЛІ ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦЯ

У разі смерті військовослужбовця право на спадкування мають особи, визначені в заповіті, або родичі відповідно до черговості, встановленої Цивільним кодексом України.

У Мін'юсті пояснили, як діяти, куди звертатися та де отримати правничу допомогу.

Що може передаватися у спадок?

У випадку загибелі військовослужбовця спадщина може включати:

- гроші на рахунках;
- нерухоме майно (будинки, квартири тощо);
- рухоме майно (маши-

на, мотоцикл тощо);

- компенсації та виплати, передбачені державою;
- інші особисті речі.

Хто має право на спадщину?

Про передачу спадщини особі (особам) йдеться в заповіті або особистому розпорядженні військовослужбовця.

Незалежно від змісту на обов'язкову частку майна мають право: малолітні, неповнолітні, повнолітні непрацездатні діти спадкодавця, непрацездатна вдова (вдівець) та непрацездатні батьки. Вони спадкують лише половину частки, яка на-

лежала б кожному з них у разі спадкування за законом.

Спадкування за законом в разі відсутності заповіту

Якщо заповіт або особисте розпорядження на випадок смерті відсутні, спадкування відбувається за законом відповідно до Цивільного кодексу України.

- I черга – діти спадкодавця, у тому числі зачаті за життя спадкодавця та народжені після його смерті, той з подружжя, який його пережив, та батьки.

- II черга – рідні брати та сестри спадкодавця,

його баба та дід як з боку батька, так і з боку матері.

- III черга – рідні дядько та тітка спадкодавця.

- IV черга – особи, які проживали зі спадкодавцем однією сім'єю не менш як п'ять років до часу відкриття спадщини.

- V черга – інші родичі спадкодавця до шостого ступеня споріднення.

Процес оформлення спадщини

Потрібно звернутися до нотаріуса і подати заяву про прийняття спадщини. Він перевірить документи та встановить черговість спадкування. Після закінчення шести

місяців з часу відкриття спадщини спадкоємцям видається свідоцтво про право на спадщину.

У разі виникнення проблем, наприклад спору між спадкоємцями, відсутності документів або пропуску строку подання заяви про прийняття спадщини, необхідно звертатися до суду.

Юридична допомога

Кожна людина може отримати безоплатно консультацію юриста від системи надання безоплатної правничої допомоги. Юристи розкажуть, які документи потрібні для прийняття спадщини, як

поновити строки, якщо вони пропущені тощо.

Юристи нададуть правовий захист та роз'яснять основні моменти. За потреби складуть та подадуть до суду заяву і представлятимуть ваші інтереси у суді.

Щоб отримати усну консультацію, телефонуйте 0 800 213 103 — єдиний контактний номер телефону системи БПД. Дзвінки зі стаціонарних та мобільних телефонів у межах України безкоштовні. Юристи консультують в будні з 8:00 до 18:00.

КАБМІН РОЗШИРИВ МОЖЛИВОСТІ ДЛЯ НАДАННЯ СТАТУСУ ДИТИНИ, ЯКА ПОСТРАЖДАЛА ВІД ВІЙНИ

Кабмін ухвалив зміни до порядку надання статусу дитини, яка постраждала внаслідок воєнних дій та збройних конфліктів.

Статус можна буде отримати не лише за місцем внутрішнього переміщення, а й за місцем звернення або за місцем виявлення дитини місцевими органами виконавчої влади чи органами місцевого самоврядування.

«Наразі статус постраждалих від війни мають вже понад 412 тисяч дітей, але це не остаточна цифра. Понад мільйон дітей були змушені тікати від війни, тисячі пережили втрати та травми. Наше завдання зробити так, щоб жодна дитина не залишилася наодинці зі своїм болем, а мала підтримку й захист держави», — наголосив Міністр соціальної політики, сім'ї та єдності України Денис Улютин.

Серед іншого, розширено перелік підстав для надання статусу. Зокрема, додано депортацію або примусове переміщення, загибель або зникнення батьків (одного з батьків)

через війну та інші випадки позбавлення дитини батьківського піклування внаслідок воєнних дій та збройних конфліктів.

Право на статус дитини, яка постраждала внаслідок воєнних дій та збройних конфліктів мають діти (особи віком до 18 років), які зазнали внаслідок воєнних дій:

- Поранення, контузії, каліцтва.
- Фізичного, сексуального чи психологічного насильства.

• Викрадення або незаконного вивезення з України.

• Залучення до участі у воєнізованих чи збройних формуваннях.

• Незаконного утримання, у тому числі в полоні.

Із заявою в інтересах дитини можуть звернутися:

- законні представники дитини (батьки, усиновлювачі);
- сама дитина (з 14 років);
- представники органу опіки та піклування.

До заяви про надання статусу слід додати зазначені в установленому порядку копії:

- свідоцтва про народження дитини або іншого

документа, що посвідчує особу дитини;

• документа, що посвідчує особу заявника;

• документа, що підтверджує повноваження законного представника дитини або родинні стосунки між дитиною та заявником;

• довідки про взяття дитини на облік як внутрішньо переміщеної особи (у разі наявності);

• паспорта громадянина України (у разі наявності);

• паспорта громадянина України або паспорта громадянина України для виїзду за кордон у формі е-паспорта або е-паспорта для виїзду за кордон (у разі наявності);

• витягу з реєстру територіальної громади про місце проживання (у разі наявності).

У заяві обов'язково має бути зазначена обставина, яка мала негативний вплив на стан здоров'я та розвиток дитини.

На підтвердження обставин, які мали негативний вплив на дитину, також подаються відповідні підтвердуючі документи:

- виписки з медичної картки дитини або кон-

сультаційного висновку спеціаліста, видані після медичного обстеження та лікування дитини в закладах охорони здоров'я;

• висновок оцінки потреб сім'ї (особи) у соціальних послугах, підготовлений центром соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді;

• якщо дитина отримала статус члена сім'ї загиблого військового — копію відповідного посвідчення;

• якщо один чи обоє з батьків дитини були цивільними і загинули через війну — копії свідоцтва про смерть та документа, що підтверджує загибель особи внаслідок воєнних дій чи отриманого поранення;

• матеріали кримінальних проваджень (витягу з Єдиного реєстру досудових розслідувань про відкриття кримінального провадження;

• заяви про вчинення щодо дитини кримінального правопорушення;

• висновку експерта за результатами судової експертизи (за наявності), проведеної в ході досудового розслідування в кримінальному провадженні, тощо).

Рішення про надання статусу приймається органом опіки та піклування на основі розгляду документів та висновків комісії з питань захисту прав дитини.

Термін розгляду заяви — 30 календарних днів з дати реєстрації заяви, за цей час має бути ухвалене рішення: надати статус чи відмовити.

Рішення про відмову може бути оскаржене в суді.

Нормативна база:

Порядок надання статусу дитини, яка постраждала внаслідок воєнних дій та збройних конфліктів, затверджений Постановою Кабінету Міністрів України від 5 квітня 2017 р. № 268.

**РОЗМІЩЕННЯ РЕКЛАМИ
в газеті
та на сайті**

На сторінках газети та на сайті інформаційно-правового порталу ПОРАДИ ЮРИСТА (www.porady.org.ua) Ви маєте можливість розмістити рекламу, статті, інтерв'ю, блоги та інші матеріали суспільно-правового характеру.

Вартість та умови розміщення матеріалів дізнавайтесь за телефоном +38 (098) 507-28-77 або e-mail: porady_urista@ukr.net

БАЗОВА СОЦІАЛЬНА ДОПОМОГА: ДОДАНО НОВІ КАТЕГОРІЇ ТИХ, ХТО МОЖЕ ОТРИМАТИ

В Україні продовжується впровадження експериментального проєкту з надання базової соціальної допомоги сім'ям із низькими доходами. Ця ініціатива, спрямована на підтримку громадян, які опинилися в складних життєвих обставинах, покликана об'єднати кілька видів державних виплат у єдину систему допомоги.

З 1 липня 2025 року подати заявку на отримання базової соціальної допомоги могли ті українці, які вже були отримувачами таких виплат, як державна соціальна допомога малозабезпеченим сім'ям, допомога самотнім матерям, виплати на дітей із багатодітних родин або тимчасова допомога дітям, чий батьки ухиляються від сплати аліментів чи не можуть утримувати дитину.

З 1 жовтня коло одержувачів цієї допомоги розширюється — тепер її можуть оформити й громадяни, які не мають права на пенсію, але отримують державну соціальну допомогу, а також люди з інвалідністю.

Розмір базової соціальної допомоги визначається індивідуально для кожного домогосподарства. Базова сума становить 4 500 гривень, однак фактична виплата розраховується як різниця між загальною базовою величиною для всіх членів сім'ї та середньомісячним сукупним доходом родини.

Виплати нараховуватимуться за такими принципами:

- 100% базової величини — для першого члена сім'ї, який подає заяву;
- 100% — для кожної дитини до 18 років та для

осіб з інвалідністю I або II групи;

- 70% базової величини — для кожного наступного члена сім'ї.

Для осіб, які досягли пенсійного віку або мають недостатній страховий стаж для призначення пенсії, розмір допомоги залежатиме від тривалості стажу:

- менше ніж 10 років — 2 385 грн (53% базової суми);
- від 10 до 20 років — 2 790 грн (62%);
- від 20 до 30 років — 3 150 грн (70%);
- понад 30 років — 3 960 грн (88%).

Подати заявку на отримання базової соціальної допомоги можна як особисто в сервісному центрі Пенсійного фонду України, так і онлайн — через портал "Дія".

ПІДВИЩУЮТЬ ВИПЛАТИ ПРИЙОМНИМ БАТЬКАМ І БАТЬКАМ-ВИХОВАТЕЛЯМ ЗА ПРИНЦИПОМ «ГРОШІ ХОДЯТЬ ЗА ДИТИНОЮ»

Кабмін підтримав зміни, які передбачають збільшення грошового забезпечення для прийомних батьків і батьків-вихователів. Йдеться саме про грошове забезпечення, спрямоване на підтримку їхньої праці та виконання обов'язків.

Водночас розмір соціальної допомоги на дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, влаштованих до прийом-

них сімей та дитячих будинків сімейного типу, залишається без змін.

З 1 січня 2026 року розмір виплат буде розраховуватися за новою формулою: за першу дитину передбачено 2,5 прожиткових мінімуми, за кожну наступну — 1,5 прожиткових мінімуми. Якщо дитина має інвалідність, виплата становитиме 2 прожиткових мінімуми, а для дитини з інвалідністю

підгрупи А — 3,5 прожиткових мінімуми.

Очікується, що підвищення виплат мотивуватиме ставати прийомними батьками чи батьками-вихователями та сприятиме створенню нових дитячих будинків сімейного типу. Це, у свою чергу, забезпечить дітям право на безпечне й турботливе зростання у сімейному середовищі.

СПАДКОВИЙ ДОГОВІР, ЗАПОВІТ ТА ДОГОВІР ДАРУВАННЯ: ОСНОВНІ ВІДМІННОСТІ ДОКУМЕНТІВ

Під час розпорядження власним майном громадяни нерідко постають перед вибором відповідного правового інструменту: скласти заповіт, укласти спадковий договір чи договір дарування. Ці правові акти мають спільну рису — вони потребують нотаріального посвідчення (за винятком окремих випадків дарування), проте відрізняються насамперед моментом переходу права власності, умовами його набуття та можливістю оскарження в суді.

У Мін'юсти роз'яснили основні відмінності між зазначеними правочинами, їх правовими наслідками та особливостями застосування у різних життєвих ситуаціях.

Заповіт

Заповіт — це особисте розпорядження фізичної особи на випадок своєї смерті. Складання заповіту можливе виключно особисто, вчинення його через представника законодавством не допускається. Заповіт набирає чинності

лише після смерті заповідача та відкриття спадщини. До цього моменту майно залишається у власності спадкодавця, який має право у будь-який час змінити або скасувати заповіт, не повідомляючи про це спадкоємців.

Заповіт може бути кількох видів — з умовою, секретний, а також заповіт подружжя. Зокрема, посвідчити заповіт можуть: командир військової частини; головний лікар, його заступник або черговий лікар лікарні чи госпіталю; начальник госпіталю; директор або головний лікар будинку для осіб похилого віку та осіб з інвалідністю; капітан судна під прапором України; начальник експедиції тощо.

Договір дарування

Дарування — це двостороння угода, за якою дарувальник безоплатно передає майно іншій особі. Договір може укладатися як письмово (зокрема щодо нерухомості чи значного майна), так і усно — у випадках дрібних побутових речей.

Важлива особливість: договір дарування може передбачати для одаровуваного певні обов'язки. Це може бути передання грошової суми чи іншого майна третій особі, виплата грошової ренти, надання права довічного користування дарунком чи його частиною, або утримання від певних дій. Якщо одаровуваний порушує такий обов'язок, дарувальник має право вимагати розірвання договору і повернення дарунка, а якщо це неможливо — відшкодування його вартості.

Право власності за договором дарування виникає з моменту передання майна або з моменту нотаріального посвідчення — залежно від його предмета.

Спадковий договір

Цей правочин поєднує елементи заповіту та договору: набувач зобов'язується виконувати певні дії за розпорядженням відчужувача (наприклад, надавати допомогу, утримання, догляд), а піс-

ля його смерті отримує право власності на майно. Право власності переходить лише після смерті відчужувача.

Важливо: відповідно до Цивільного кодексу, заповіт, складений щодо майна, вказаного у спадковому договорі, є нікчемним. Таким чином, відчужувач не може заповісти те, що вже охоплено спадковим договором.

Позов про розірвання спадкового договору у разі невиконання умов може подати не лише сам відчужувач, а й набувач — якщо він не може виконати розпорядження відчужувача.

Основні відмінності

Момент набуття права власності: за даруванням — одразу після передачі майна; за спадковим договором — після смерті відчужувача; за заповітом — після смерті спадкодавця та спливу шестимісячного строку.

Зобов'язання сторін: заповіт не створює жод-

них зобов'язань для спадкоємців до смерті заповідача; спадковий договір вимагає виконання умов відчужувача; договір дарування може передбачати для одаровуваного певні обов'язки.

Можливість скасування: заповіт можна змінити чи скасувати у будь-який момент; спадковий договір скасовується лише в судовому порядку; дарування — може бути скасований або повернений вартість дарунка в разі невиконання умов договору.

Саме тому вибір між заповітом, спадковим договором та договором дарування залежить від кінцевої мети власника майна. Якщо власник хоче залишити за собою повний контроль над майном до кінця життя — доцільно скласти заповіт. Якщо важливо закріпити обов'язки майбутнього спадкоємця, наприклад, забезпечити догляд чи інші дії, варто розглянути спадковий договір. А якщо мета полягає в негайному відчуженні майна — обрати договір дарування.

ОЛЕГ ПОПЕНКО: ПРО ТАРИФИ НА ГАЗ, ЕЛЕКТРИКУ ТА ВОДУ, ІМОВІРНІСТЬ ТОТАЛЬНОГО БЛЕКАУТУ ТА СТАН ЕНЕРГОСИСТЕМИ В УКРАЇНІ

Сьогодні у нас в гостях **Попенко Олег Іванович, експерт в питаннях ЖКХ та енергетики, засновник Громадського об'єднання «Союз споживачів комунальних послуг».**

В інтерв'ю кореспонденту медіа ресурсу «ПОРАДИ ЮРИСТА» Віталію Гузію («Київський реаліст») експерт розповів про тарифи на газ, електрику та воду, стан енергосистеми України, вірогідність блекауту та перспективні джерела генерування електроенергії.

Віталій Гузій:

Наскільки ціни на газ, електроенергію, воду для рядових споживачів та для бізнесу зросли в Україні за 3,5 роки повномасштабної війни? Чи було дане зростання у разі його наявності доцільним, зважаючи на економічне та політичне становище держави?

Олег Попенко:

Якщо ми беремо, починаючи з 2022 року, вартість газу за цей період не зростала. А ми купуємо газ у компанії «Нафтогаз Україна», або, як правильно сказати, у дочірніх компаніях, по 7 гривень 96 копійок. Якщо говорити за вартість електроенергії, то вона зросла з 1 гривні 60 копійок, яка була до початку повномасштабної війни, до 4 гривень 32 копійок. Якщо порівняти, то це майже 300% зростання вартості електроенергії за час війни. Чи було це економічно необхідно? Для мене це загадка, враховуючи ситуацію, яка склалася з купівельною спроможністю українців, з зарплатами, з цінами та тарифами, що підвищилися.

Причому інфляція настільки велика, що українцям фактично нема за що купувати їжу, одяг. Останні цифри в цьому році, які показали, що в Україні близько 25% людей проживають на межі біологічного виживання. Тобто в них проблема не одяг, а вони навіть ліки не можуть купити. Їм не вистачає коштів, щоб купити собі їжу. Тому підвищення тарифів на електроенергію під час війни, як на мене, це абсолютно хибний шлях, на який пішла влада.

Віталій Гузій:

А в який момент це було зроблено? В 2022-му році, в 2023-му?

Олег Попенко:

Це було двічі зроблено, в 2023-му і в 2024-му році. Два роки підвищували тарифи на електроенергію.

Віталій Гузій:

А куди були направлені ці кошти з підвищення ціни на електроенергію? Можливо на відновлення електростанцій?

Олег Попенко:

Давайте розберемо цей кейс. По-перше, відновлення електростанцій, якщо ми говоримо, наприклад, за теплові електростанції, які були зруйновані в 2002-2004 роках, і під таким «соусом» нам подавали, що ці кошти підуть на їх відновлення. Але по факту ці кошти нікуди не пішли. Вони акумулювалися Енергоатомом, і планувалося, зокрема, за рахунок них купити російські атомні блоки у Болгарії для того, щоб побудувати Хмельницьку атомну електростанцію, зокрема її третій та четвертий блок. От такий шлях.

В моєму розумінні, взагалі, говорити про те, що ми будемо підвищувати тарифи для того, щоб відновити обладнання, відновити наші станції, це абсолютно неправильно з юридичної точки зору і власне політичної та економічної також. У теплових електростанцій є власник. Власником теплових станцій є держава, у вигляді Акціонерних товариств. Наприклад, зруйнували ракети обладнання Центренерго, а це Акціонерне товариство, де держава тримає 100% власності.

То, будь ласка, Центренерго може взяти кредит у державних банків, у приватних банків, може випустити бонди, євробонди під гарантію держави, залучити кошти і самостійно його ремонтувати.

Також і відновлення електростанцій за рахунок їх власників стосується електростанцій всіх форм власності.

Тобто держава може сама у себе брати кредити на ці потреби. Кабмін виділив

1,2 мільярда на відновлення Центренерго. І вони його відновили. А до чого тут підвищення тарифів? Чому населення? Ми з вами повинні платити дорожче, щоб «кушали» вони, чи щоб що?

Віталій Гузій:

Звісно, це несправедливо, компенсувати руйнування енергоінфраструктури за рахунок простих людей. Але за логікою, в умовах обмежених внутрішніх ресурсів, а також того, що всі наші соціальні потреби закриваються за рахунок зарубіжної допомоги, влада, очевидно, наполягає на протилежному. Мовляв треба це компенсувати з карманів людей, аргументуючи тим, що нібито ресурси брати більше ніде.

Олег Попенко:

Ну і це також неправильно. Тому що ми з вами повинні говорити, що в Україні є фонд відновлення енергетики, в якому більше 1 мільярда євро. Цей фонд був утворений до повномасштабної війни. Водночас вже під час війни у нас була величезна купа амбасадорів, і Андрій Шевченко, і багато інших. Вони везли, презентували цей фонд. Державні уряди і неурядові організації допомагали грошима. У нас там величезні кошти. У нас є кошти на відновлення енергетики.

Віталій Гузій:

І цього мільярду достатньо?

Олег Попенко:

Ну, звісно. Для того, щоб відновити Центренерго, нам було достатньо 1,2 мільярда гривень. А якщо говорити за приватні, у нас є компанія ДТЕК, яка контролює більшість теплових електростанцій. Так от, там взагалі ми не маємо ніякого відношення до їхньої власності, а тим паче до відновлення їхньої власності. Приватна власність має обслуговуватись за приватний рахунок.

Віталій Гузій:

Чим тоді керується влада, підвищуючи ціни на електроенергію, знаючи, що це соціально непопулярне рішення? І зважаючи

на те, що, як ви сказали, це було зроблено в 2023-2024 роках, коли, в принципі, електоральна динаміка для влади була не такою ж однозначно позитивною, як в 2022-му році. Тобто, який мотив підвищувати ціни на електроенергію, враховуючи, що це політично дуже збитково і економічно в цьому не має потреби, як ви зазначили?

Олег Попенко:

Ну, Бог його знає. Там же багато варіантів. Один із варіантів – це все ж таки накопичити гроші і побудувати 3-4 блок, як очевидний фактор. Є другий варіант – і це розрахунки з інвесторами за «зелений тариф», тими, хто набудували сонячні батареї, сонячні панелі, – щоб з ними розрахуватися. Тому що в бюджеті величезна діра по розрахункам. Вартість, яка була закладена в бюджет в розмірі близько 7 гривень за кВт/год вона просто «космічна». Хоча, фактично, вартість виробленої електроенергії за кВт/год на сонячній панелі – це одна гривня. А ми виплачували по 7 гривень. І величезна діра утворилася там, близько 20-30 мільярдів.

А серед інвесторів зеленої енергетики є дуже поважні люди, олігархи, політики українські, європейські – і це багато чого пояснює.

Віталій Гузій:

Яка ж собівартість постачання українцям газу, електроенергії та води?

Олег Попенко:

Стосовно газу, то в принципі, є офіційний документ, опублікований Верховною Радою. Це висновок тимчасової слідчої комісії ВРУ, яка досліджує собівартість видобутку українського газу і собівартість виробництва електроенергії. Так, собівартість видобутку газу коливається від 1 до 2 гривень за кубометр. Це реальна цифра видобутку газу. Зокрема, у 2020-му році один із іноземних членів Наглядової Ради в інтерв'ю теж казав, що видобуток українського газу 1 гривня/кубометр.

Зараз він видобувається від 1,5 до 2 гривень, але це ж просто за видобуток.

Ще його потрібно доставити до споживача. Тобто ми платимо з вами не тільки за газ, а й за транспортування газу.

Доставка газу в ціні становить від 1 до 1,5 гривень. Тобто максимально з податками, зі всіма цифрами, з доставкою газу до споживача виходить від 3 до 4 гривень за кубометр. Це максимально з урахуванням всього, а фактично нам продають газ по 7,96 грн. Тобто від 100 до 200 відсотків маржі на газ, який продають населенню.

Щодо електроенергії. Собівартість виробництва електроенергії складає в середньому десь 1,5 гривні. Але це електроенергія, яка продається в базовому режимі. Ми споживаємо з вами два типи електроенергії. Вона, нібито однакова в мережі, але є базова електроенергія, яку виробляє НАК Енергоатом і є електроенергія по графіку, або в часи пікових навантажень. Це вранці і ввечері. Яка дуже дорога. Вона може бути 3-4 гривні. А от електроенергія, яку виробляє Енергоатом коштує 1,5 гривні.

В пікові часи навантаження нам електроенергію покриває Укренерго. Є далі послуга передачі електроенергії мережами України. На сьогодні вона коштує 68 копійок без ПДВ. І є послуги з передачі електроенергії мережами обленерго.

Тобто в нас Укренерго і обленерго. У кожного обленерго ціна оператора систем розподілу різна. От якщо ми це все підсумуємо у нас воно виходить сукупно 3 гривні 58 копійок. Додаємо сюди ПДВ і у нас виходить 4 гривні 32 копійки.

Щодо води, то вартість водопостачання абсолютно різна в кожному місті, не те що в області. Це залежить від кількості абонентів. Потрібно розуміти, що всі водоканали, які менше 100 тисяч абонентів, вони всі збиткові. Також потрібно розуміти, що є мережі водоканалів, які побудовані відносно нещодавно, приблизно 10-15 років тому, а є такі водоканали як, наприклад, в Полтаві, якому більше 100 років.

Тому тут залежить від того, в якому технічно-

му стані комунікації, як фінансувалися поточні та капітальні ремонти на водоканалах, заміна обладнання, мережі. Все це впливає на вартість, тому абсолютно немає ніякої середньої цифри. Так, тарифи водоканалів не підвищувалися з 2022 року, але й потрібно говорити, що при цьому з 2014 по 2022 рік тарифи водоканалів зросли в 11 разів. Але при цьому якість послуг залишилася невисокою і ніяких капітальних серйозних ремонтів так і не було.

Віталій Гузій:

Чи можемо ми зазначити, в якому регіоні, районі, населеному пункті вартість води найбільша в Україні, а де вартість води найменша?

Олег Попенко:

Знову ж таки, немає регіонів, тому що кожне місце окреме. В минулому році, після того, як провели новий водогон в районі Кривого Рогу та Миколаїва, то для міст Покров, Марганець і Нікополь було встановлено найвищу вартість послуг водоканалів. Після того, як цей водогон виставив свою вартість послуг, вона була виставлена на рівні 125-130 гривень за водопостачання та водовідведення. Це в середньому так платять в Польщі. Але потрібно говорити, що в Польщі воду можна пити з крану і це нормальна історія. В Україні ж воду пити з крану категорично забороняється.

В інших регіонах у нас вартість послуг на воду була до 100 гривень. Наприклад, в Київській області багато місцевих та невеликих водоканалів підвищили тарифи до 70-80 гривень.

Найнижча ціна у нас на заході України, там, де вартість послуг у водоканалів складає 25-30-35 грн.

Віталій Гузій:

Чи чекаєте ви на зрощання тарифів на житлово-комунальні послуги для громадян та бізнесу до кінця цього року і на протязі наступного? І якщо так, то на які цифри варто очікувати?

→

Олег Попенко:

Давайте по юридичній частині, а потім перейдемо до тарифів. В Україні є мораторій на підвищення тарифів на житлово-комунальні послуги, але цим законом регулюється три послуги. Теплопостачання, гаряча вода і газ. Всі інші послуги під цей закон не підпадають. Це раз.

По-друге, фактично це ніяк не заважає, тому що вже зростає комунальна платіжка в Україні. У 2023 і 2024 роках, відповідно, в середньому комунальні платежі зросли на 20%. Вони зросли, зокрема, за рахунок того, що підвищували тарифи місцеві водоканали.

Там рішення приймається на рівні виконкому місцевих рад. Це також потрібно розуміти. А також за рахунок того, що ЖЕКІ, ОСББ підвищували тарифи, підвищували вартість обслуговування багатоквартирних будинків і, в принципі, це напряму впливало на нашу платіжку. Тарифи на газ, на тепло великих водоканалів в обласних центрах не підвищувалися. Але при цьому платіжка стабільно зростала. Але у більшості випадків зростання вартості обслуговування багатоквартирних будинків, яке відбулося в 2023-2024 роках, абсолютно незаконне.

Як буде в цьому році, подивимось. Чи буде зростати в цьому році інше і, взагалі комунальні послуги, поки що немає інфляції. Тобто ні тепло, ні газ, ні електроенергія в цьому році не повинно вже зростати. Так само, як і гаряча вода. Але потрібно говорити, що в Україні діють так звані інші способи підвищення тарифів, які мають абсолютно незаконний характер. Але, на жаль, регулювання цього процесу ніяк не проводиться. І за ту ж теплову енергію можуть виставляти додаткові платіжки, які люди йдуть і сплячуть.

Віталій Гузій:

Чи є достовірним те, що Україна спочатку великої війни з Росією стала повністю самостійно задовольняти свої газові потреби власним газовим видобутком? І в такому разі чому газ не подешевшав, якщо в теорії логістика його надходження спростилася за рахунок виключення споживання імпортованого газу?

Олег Попенко:

Ні, абсолютно. Про це розповідав колишній очільник НАК «Нафтогаз» Чернишов. Зокрема, було багато обіцянок, що Україна буде задовольняти свої потреби виключно українським газом, але цього не сталося.

Можна знайти його заяву, що ми будемо повністю задовольняти, ми повністю пройдемо опалювальний сезон за рахунок українського газу. Хоча мої розрахунки кажуть, що це повна маячня, і я не розумію, хто йому готував ті цифри, бо ми фізично не маємо такої значної кількості газу.

Ми минулого року втратили більше 40% видобутку власного газу. Ми втратили Шебелинське родовище на Харківщині, ми втратили Полтавську область. Газобуріння півроку взагалі не працювало, і на сьогодні ми змушені імпортувати газ у великій кількості. Ми імпортуємо з п'яти країн, і нам газу не вистачає. І враховуючи те, що ми імпортуємо ми не можемо забезпечити достатню кількість газу. Що нещодавно сказав новий очільник НАК «Нафтогаз» - нам потрібно 13,2 млрд кубометрів газу на перше листопада, але при цьому цього газу нам вистачить, якщо буде дуже тепла зима. А якщо буде дуже холодно, ми будемо йти на ринок і ще купувати.

Тобто в нас не тільки газу немає, у нас і грошей не вистачає. І потрібно сказати, що імпортуємо ми не за власні гроші, а за кредитні гроші, які ми взяли у Європейському банку реконструкції і розвитку та інших кредиторів. Тому ситуація з газом дуже і дуже складна.

Віталій Гузій:

А який відсоток своїх газових потреб ми покриваємо зараз?

Олег Попенко:

Приблизно 60 на 40. Але точно цифру ми побачимо тільки наприкінці року, коли закінчиться зачка у газосховища.

Віталій Гузій:

В які терміни та за які обсяги коштів можна відремонтувати національну енергосистему до стану, в якому вона була до 2022 року?

Олег Попенко:

Все залежить від того, наскільки були руйнівни-

ми наслідки на момент відновлення. Наприклад, після влучання в Харкові «Шахедів» по інфраструктурі енергетичної системи на відновлення пішло близько 4-5 днів. А якщо ми говоримо за попадання російських ракет по обладнанню Центренерго, коли вони попали в машинний зал і пошкодили турбіни, то на відновлення об'єкту пішло більше 6 тижнів.

Немає конкретних цифр щодо відновлення нашої системи. А те, що називають у Міненерго, і я схилиюсь до цих цифр, то щоб нам відновити нашу енергетичну систему до стану 2022 року, нам потрібно в середньому від 5 до 10 років. Це при умові, що не буде нових руйнувань. І це коли ще і будуть гроші.

Ми втратили величезну купу об'єктів і, наприклад, я не знаю скільки часу потрібно, щоб відновити Зміївську ТЕС, яка знаходиться в Харківській області. Це один із об'єктів Центренерго. Скільки часу на це потрібно, ніхто не знає, тому що не робили навіть її технічне обстеження. Можливо, там буде не 5, не 10 років, а значно більше.

А щодо загальної суми для ремонту всіх руйнувань з 2022 року по енергетичній системі – то ми не можемо зараз стверджувати і про умовні 10 мільярдів євро. Тому що по-перше, є певний ринок енергетичного обладнання. Ті ж трансформаторні підстанції тільки за час війни зросли у вартості на 40%, а протягом 10 років вона зростає, наприклад, ще на 50%.

Взагалі ринок трансформаторних підстанцій абсолютно нерегульований. До 2022 року постачання трансформаторних підстанцій в Україну займало до пів року, а зараз займає 10-12 місяців. Тому ми з вами повинні говорити, що там, де прогнозується термін у 5-10 років, поки буде поставлений повний комплекс обладнання може пройти і 15 років і більше.

Прогнози в даній ситуації дуже-дуже складні, тому що ситуація на енергоринку, на ринку енергетичних комплектуючих дуже часто різниться і змінюється. Я буквально зараз читаю інформацію про ринок трансформаторних підстанцій в США, вони в шоці, в

них зриваються майже всі контракти на протязі найближчих трьох років. А тепер уявіть собі, що вже казати про нас, якщо ми не можемо навіть предоплату зробити на те, щоб купити необхідні нам трансформатори.

Віталій Гузій:

Як Ви вважаєте, чи є для України цієї зими загроза загальнонаціонального блекауту? Або локальних блекаутів і в яких регіонах загроза найбільш імовірна?

Олег Попенко:

На мою суб'єктивну думку все ж таки повноцінного блекауту, повноцінного відключення електроенергії на всій території України не буде. Ну, попри те, що навіть у випадку, якщо Росія розіб'є нам нашу енергосистему, все ж таки ми частково можемо її заповнити за рахунок імпорту електроенергії і хоча б там в західних і центральних областях ми зможемо якось пройти цей опалювальний сезон без повноцінних відключень.

Це раз. По-друге, регіональні відключення або регіональний блекаут, як ви кажете, це реальність, яка нас очікує. Це те, що нас очікує цієї найближчої зими. Ми реально входимо в величезну проблему, в величезну турбулентність. Коли будь-який стратегічний об'єкт та будь-яка прифронтна область може потрапити в блекаут.

Наприклад, тільки за 2025 рік Сумська ТЕЦ була обстріляна 5 чи 6 разів. Вона зараз в стані - від поганого до дуже поганого. А місто Шостка і Шосткинський район, це близько 50 тисяч населення, потрапляли вже в блекаут майже на тиждень. Тому що Шосткинська ТЕЦ, вона єдина на цю місцевість. Харків також під загрозою, місто Лозова опинялось без електроенергії на тиждень і там люди сиділи без світла і без води. Місто Дніпро після прямих влучень «Шахедами» та ракетами в трансформаторну підстанцію, цілими районами опинився на декілька днів без електроенергії. Така сама ситуація в Запоріжжі і в багатьох інших містах.

Віталій Гузій:

Чи можливий блекаут загалом по всьому великому місту? Наприклад, щоб

в Запоріжжі, Дніпрі чи Харкові сиділи без світла тиждень-два підряд?

Олег Попенко:

Навесні 2025 року у такій ситуації опинились Миколаїв та Херсон – залишившись без електроенергії на 5-7 днів. Бо були влучання в трансформаторні підстанції. Це є реальність. І так само, я думаю, буде відбуватися і в Сумах.

В Харкові 18 «Шахедів» вдарили по конкретній енергетичній інфраструктурі. А уявіть собі, наприклад, якщо це буде не 18, а 200 «Шахедів», як прилетіло в Кременчуцький НПЗ – коли вони його просто зрівняли з землею. Два таких нальота і Харків або Запоріжжя можуть випасти в блекаут на 3-5 днів легко.

Віталій Гузій:

По мірі розвитку технологій безполотників, чи може у Росії бути з часом ресурс, щоб «погружати» в блекаут великі міста не лише на дні, а й на тижні чи на місяці?

Олег Попенко:

Наврядчи, тому що ми також навчилися працювати. У нас завезли величезну купу необхідного обладнання. Це і газопоршневі установки, це і великі акумуляторні батареї великої потужності. От Миколаїв зараз таким шляхом повністю покриває місто, встановлюючи ці ж самі газопоршневі установки. Встановлюють акумуляторні батареї, встановлюють міні-котельні, тощо.

За рахунок такої великої кількості децентралізованої системи місцева влада і також центральна влада розраховують захистити міста від нальотів «Шахедів» та ракет.

Тут, можливо, ті ж Суми або Херсон, які дуже близько до прифронтної зони, до обстрілів, то їх просто буде набагато складніше захистити.

Віталій Гузій:

В які джерела генерування додаткової електроенергії країні варто пріоритетно інвестувати? Це мають бути нові теплоенергостанції, гідроелектростанції, зелена енергетика, можливо, нові атомні електростанції, хоча я не уявляю, як можна з нуля побудувати їх в умовах війни.

Олег Попенко:

Розумієте, енергетика – це величезне комплек-

сне питання. Неможливо сказати, давайте ми побудуємо сонячні станції, вони нас врятують.

Тому що, як показує досвід багатьох європейських країн, що набудували сонячних електростанцій як та ж Іспанія, потім вони не знають, що з ними робити. Тому що Сонце все не покриває. Для всіх це здавалось якоюсь дивиною, як же так сталося? Сонце вночі не працює. А де знайти генерацію вночі? Невідомо.

А якщо говорити за теплові електростанції, у нас немає газу. Потрібно думати, як будувати теплові електростанції на вугіллі. А щоб будувати з нуля електростанцію на вугіллі, потрібно говорити, що на це потрібно орієнтовно 7-10 років.

Тому тут варто дуже зважено підходити до питання виробництва генерації. Як на мене, будівництво атомної станції для нас в нинішніх умовах, це має бути пріоритетом.

Зрозуміло, не зараз, під час війни, але давайте подивимось. Всі наші сусіди навколо України, всі будують атомні станції. Туреччина, Угорщина, Словаччина, також Польща планує. Тому що, поперше, це сама дешева електроенергія, а по-друге, вона може видавати великі обсяги. Тобто велику потужність. Великий обсяг генерації може видавати з перспективністю по часу. Тобто це 20, 30, 40, 50 років роботи атомної станції.

Повинна бути енергетична стратегія. Енергетична стратегія будується на основі повного аналізу енергетичного стану енергетики в Україні. В кожному регіоні окремо вивчається стан енергетики, стан мереж, тому що, наприклад, можна набудувати 100 МВт сонячних станцій або вітрових, але там не буде мереж, а буде енергія.

Тобто немає чарівної пігулки, яку випили і раз все побудували. Ні. Це комплексне питання. Це вивчення в кожній області, в кожному місті, в кожному регіоні можливостей Укренерго, можливостей Обленерго, вивчення всієї генерації.

От коли це питання буде повністю вивчено, зроблено повний аналіз, от тоді можна говорити про вибудовування моделі, яка це генерація повинна бути і як вона буде працювати.

ЩОДО НАДАННЯ ОДНОРАЗОВОЇ ГРОШОВОЇ ДОПОМОГИ НА ПРИДБАННЯ ТВЕРДОГО ПІЧНОГО ПАЛИВА В ОПАЛЮВАЛЬНОМУ СЕЗОНІ 2025-2026 РОКІВ

Постановою КМУ від 13 серпня 2025 року № 985 затверджено Порядок надання одноразової грошової допомоги на придбання твердого пального побутового палива населенню, що проживає на територіях, на яких ведуться (велися) бойові дії, протягом опалювального сезону.

Така допомога передбачена для людей, які фактично проживають у Сумській, Харківській, Херсонській, Луганській, Донецькій, Дніпропетровській, Запорізькій, Миколаївській та Чернігівській областях та мешкають у житлових приміщеннях, що опалюються твердим пічним побутовим паливом.

Перелік територіальних громад (населених пунктів), жителі яких можуть отримати грошову допомогу на опалення, визначається відповідними обласними держадміністраціями (військовими

адміністраціями).

Перелік одержувачів грошової допомоги, який на підставі заяв, поданих громадянами до 24 серпня, формувався виконавчими органами сільських, селищних, міських, районних у місті рад передано до обласних держадміністрацій (військових адміністрацій).

Після узагальнення отриманих даних обласні держадміністрації (військові адміністрації) мають надіслати перелік отримувачів до Пенсійного фонду – для визначення вразливих категорій осіб з метою пріоритизації виплати грошової допомоги на придбання твердого пального палива міжнародними організаціями.

До вразливих категорій, які мають пріоритетне право на виплату, належать:

- отримувачі житлової субсидії або пільги на тверде паливо;
- одинокі непрацевдат-

ні пенсіонери;

- одинокі матері / батьки, які отримують відповідну державну допомогу;
- особи, які отримують допомогу при народженні дитини;
- багатодітні сім'ї;
- особи з інвалідністю, а також сім'ї, у складі яких є дитина з інвалідністю;
- сім'ї, що складаються з внутрішньо переміщених осіб (крім тих, хто проживає у закладах, що отримують компенсацію за комунальні послуги);
- дитячі будинки сімейного типу;
- прийомні сім'ї.

Після опрацювання узагальненого переліку Пенсійний фонд України повертає його відповідній обласній держадміністрації (військовій адміністрації) для надсилання міжнародним організаціям з метою виплати грошової допомоги на опалення.

Міжнародні організації проводять аналіз отриманого переліку та протягом вересня – жовтня 2025 року виплачують грошову допомогу в порядку пріоритетного права на її отримання.

Допомога на придбання твердого пального побутового палива виплачується за кошти Управління Верховного комісара ООН у справах біженців та інших гуманітарних організацій у період воєнного стану.

Важливо!

Грошова допомога на опалення надається на все домогосподарство одноразово на відповідний опалювальний сезон.

Грошова допомога на опалення не надається, якщо члени сім'ї (домогосподарства) вже отримували будь-яку допомогу за кошти міжнародних організацій на відповідний опалювальний сезон, метою якої є забезпечення твердим пічним побутовим паливом.

За інформацією ПФУ

ДОПОМОГА НА ДІТЕЙ, НАД ЯКИМИ ВСТАНОВЛЕНО ОПІКУ ЧИ ПІКЛУВАННЯ

Державна допомога на дітей, над якими встановлено опіку чи піклування (далі – допомога на дітей), здійснюється відповідно до ЗУ “Про державну допомогу сім'ям з дітьми” та постанови КМУ від 27.12.2001 № 1751 “Про затвердження Порядку призначення і виплати державної допомоги сім'ям з дітьми”.

Довідково:

Опіка встановлюється над дитиною, яка не досягла чотирнадцяти років, а піклування – над дитиною у віці від чотирнадцяти до вісімнадцяти років (ст. 243 Сімейного кодексу України).

Кому призначається допомога

Допомога на дітей надається особам, визначеним опікунами / піклувальниками дітей, які внаслідок смерті або хвороби батьків, або позбавлення їх батьківських прав, чи з інших причин залишилися без батьківського піклування та відповідно до законодавства набули статусу дитини-сироти або дитини, позбавленої батьківського піклування.

В якому розмірі призначається допомога

Допомога на дітей надається у розмірі:

- 2,5 розміру прожиткового мінімуму для дитини відповідного віку (у 2025 році розмір допомоги: для дітей до 6 років – 6 407,50 грн; для дітей від 6 до 18 років – 7 990,00 грн);
- на дітей з інвалідністю 3,5 розміру прожиткового мінімуму для дитини відповідного віку (у 2025 році розмір допомоги: для дітей до 6 років – 8 970,50 грн; для дітей від 6 до 18 років – 11 186,00 грн).

Важливо!

Якщо на дитину (дитину з інвалідністю) виплачуються пенсія, аліменти, стипендія, державна допомога (крім державної соціальної допомоги, що виплачується на дітей з інвалідністю), розмір допомоги на дитину, над якою встановлено опіку чи піклування, визначається як різниця між 2,5 / 3,5 розміру прожиткового мінімуму для дитини відповідного віку та розміром призначених пенсії, аліментів, стипендії, державної допомоги. При цьому розмір призначених пенсії, аліментів, стипендії, державної допомоги враховується як середньомісячний розмір зазначених виплат, отриманих на дитину за попередні

12 календарних місяців.

На який термін призначається

Допомога на дітей призначається на дванадцять місяців, починаючи з місяця, в якому була подана заява з усіма необхідними документами.

Виплата допомоги продовжується на наступні 12 місяців на підставі заяви та довідок про місячні розміри, зокрема, аліментів, стипендії.

Призначена допомога виплачується щомісяця до досягнення дитиною 18-річного віку включно.

Важливо!

Строк призначення допомоги на дітей для дитини з інвалідністю віком до 18 років визначається з урахуванням строку, зазначеного у медичному висновку, і виплачується за повний місяць незалежно від дати закінчення строку дії такого висновку. Якщо протягом строку, на який призначено допомогу на дітей, такої дитини поновлено інвалідність, виплата допомоги поновлюється з місяця її зупинення в межах строку призначення.

Підстави для припинення виплати

Виплата допомоги на

дітей припиняється в разі:

- звільнення від виконання обов'язків опікуна чи піклувальника;
- працевлаштування або взяття шлюбу дитиною до досягнення нею 18-річного віку;
- усиновлення дитини, передача дитини батькам;
- досягнення дитиною 18-річного віку;
- надання неповнолітній особі повної цивільної дієздатності, якщо вона записана матір'ю або батьком дитини;
- влаштування дитини на повне державне утримання.

Обов'язок повідомляти про обставини

У разі виникнення обставин, що можуть зумовити припинення виплати зазначеної допомоги, її одержувачі, служба у справах дітей, виконавчий комітет сільської (селищної) ради або уповноважена особа, визначена виконавчим органом сільської, селищної, міської ради, зобов'язані у десятиденний строк повідомити про це уповноважені органи, які виплачують допомогу.

Підстави для перерахунку допомоги

Розмір допомоги на ді-

тей перераховується в разі:

- досягнення дитиною віку 6 років;
- встановлення нових розмірів прожиткового мінімуму для дітей відповідного віку.

Необхідні документи

Для отримання допомоги на дітей опікун чи піклувальник подає заяву за формою, затвердженою наказом Мінсоцполітики від 09.01.2023 № 3 “Про затвердження форми Заяви про призначення усіх видів соціальної допомоги та компенсацій”, зареєстрованим в Міністерстві юстиції України 23.01.2023 року за № 145/39201, до якої додаються:

- копія рішення органу опіки та піклування або суду про встановлення опіки чи піклування над дитиною-сиротою або дитиною, позбавленою батьківського піклування;
- копія свідоцтва про народження дитини;
- довідка про реєстрацію місця проживання опікуна (піклувальника) та дитини (для дітей, над якими встановлено опіку чи піклування і які є вихованцями дитячих навчальних закладів, що фінансуються не за рахунок бюджетних коштів, – видана органом реєстрації довідка, в якій

зазначено статус дитячого навчального закладу та за які кошти він фінансується, а також підтверджено факт перебування в ньому дітей);

- довідки про місячні розміри, зокрема, аліментів, стипендії;

- медичний висновок про дитину з інвалідністю віком до 18 років, виданий в установленому порядку.

Як звертатись

Звернутись за оформленням допомоги на дітей можна:

- особисто – до обраного сервісного центру ПФУ, через уповноважених осіб виконавчого органу сільської, селищної, міської ради відповідної територіальної громади, ЦНАП;
- онлайн – через вебпортал електронних послуг ПФУ, мобільний застосунок ПФУ, або заходами Соціального вебпорталу електронних послуг Мінсоцполітики;
- поштовим відправленням на адресу територіального управління ПФУ.

За інформацією ПФУ

НОВІ ПРАВИЛА АВТОСТРАХУВАННЯ: ЩО ЗМІНИЛОСЯ ДЛЯ ВОДІЇВ У 2025 РОЦІ

З 2025 року вступили в силу важливі оновлення у врегулюванні страхових випадків за Автоцивілкою відповідно до Закону №3720-ІХ, які стосуються договорів ОСЦПВ, що укладені з 1 січня поточного року.

Основні зміни:

- Виплати без зносу та франшизи - все покриває страхова. Відтепер страхові виплати здійснюються без урахування коефіцієнта зносу, що дозволяє отримати компенсацію, еквівалентну повній вартості ремонту автомобіля. Крім того, франшиза повністю скасована для усіх договорів – раніше в деяких випадках потерпілий сплачував частину збитків самостійно (до 2% страхової суми, що у 2024 році становило

3 200 грн), тепер всі витрати покриває страхова компанія.

- Отримати виплату можна у своїй страховій. З 2025 року пряме врегулювання стало обов'язковим для всіх страхових компаній. Це означає, що потерпілий водій, який в 2025 році уклав договір ОСЦПВ, тепер може отримати виплату від своєї страхової компанії, а не від страховика винуватця (за наявності тільки майнового збитку).

- Виплата відшкодування одразу на СТО. Згідно із Законом, страхова компанія зобов'язана запропонувати потерпілому три варіанти СТО для ремонту автомобіля. Це дозволяє відновити транспортний засіб до стану, в якому він був до

ДТП, без необхідності самостійно шукати майстерню та оплачувати ремонт.

- Швидке рішення про виплату. Відтепер страхові компанії та МТСБУ зобов'язані приймати рішення щодо страхового відшкодування за 60 днів (раніше – 90 днів). Після ухвалення рішення кошти мають бути виплачені протягом 3-х днів. Крім того, збільшено строк подачі документів: до 1 року – якщо завдано шкоду майну, до 3 років – якщо шкода стосується здоров'я або життя.

Важливо! Залишилося незмінним правило – про ДТП потрібно повідомити страхову компанію протягом 3-х днів з моменту настання події.

УКРАЇНСЬКИМ ЗАХИСНИКАМ ДОЗВОЛИЛИ ПЕРЕВОДИТИСЬ МІЖ ЗСУ ТА НГУ

1 жовтня Кабмін ухвалив рішення щодо спрощення процедури переведення військових до інших частин.

Вже незабаром військові зможуть подати електронний рапорт на зміну місця служби між Збройними Силами та Національною гвардією

України в застосунку Армія+.

Важливо, що якщо командири мають заперечення, вони повинні будуть надати обґрунтовану відповідь Кадровому центру ЗСУ упродовж 48 годин. Вони зможуть подати клопотання про скасування переведення,

але лише із наданням аргументованих пояснень.

При цьому наказ про переміщення може бути скасований кадровим центром ЗСУ за умови порушення вимог або вчинення військовим кримінального правопорушення.

УКРАЇНЦІ МОЖУТЬ ДОКУПИТИ СТАЖ ДЛЯ ОТРИМАННЯ ПЕНСІЇ: ЯК ЦЕ ЗРОБИТИ?

Докупити стаж можуть люди, старші 16 років, котрі належать до однієї з категорій:

- працевлаштовані за кордоном, проте хочуть отримувати пенсію в Україні;
- передпенсійного віку, яким не вистачає

стажу для отримання пенсії;

- з низьким рівнем офіційного доходу, які хочуть збільшити розмір пенсії у майбутньому.

Щоб особі, яка не працює, був зарахований повний місяць страхового стажу, за неї має бути

сплачено щонайменше мінімальний страховий внесок (зараз 1760 грн).

Щороку страховий стаж, що дає право виходу на пенсію у 60 років, збільшується на 12 місяців та у 2028 році становитиме 35 років.

КОМУ З УКРАЇНЦІВ НЕ ПОТРІБНО ПЛАТИТИ ЗЕМЕЛЬНИЙ ПОДАТОК У 2025 РОЦІ?

Українці, у яких у володінні є земля, та постійні землекористувачі – фізичні та юридичні особи мають сплачувати за неї податок.

Однак є декілька категорій громадян, які звільнені від сплати земельного податку.

Кому не потрібно сплачувати податок за земельну ділянку (ст.

281 ПКУ):

- особам з інвалідністю I та II групи;
- особам, які виховують трьох і більш дітей віком до 18 років;
- пенсіонерам (за віком);
- ветеранам війни та особам, на яких поширюється дія Закону «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту»;

- особам, визнаним за законом, постраждалими в результаті Чорнобильської катастрофи;
- на період дії єдиного податку четвертої групи власники земельних ділянок, земельних часток (паїв) та землекористувачі при передачі земельних ділянок та земельних часток (паїв) в оренду платнику єдиного податку четвертої групи.

ХТО МАЄ ПРАВО НА ПОДАТКОВУ ЗНИЖКУ У 2025 РОЦІ ТА ЯК ЇЇ ОТРИМАТИ

Податкова знижка - це право, яке передбачене для платників податку на доходи фізичних осіб (ПДФО), які протягом року здійснювали витрати, що підлягають компенсації з бюджету.

З 1 січня по 31 грудня 2025 року можна подавати документи на отримання податкової знижки за витратами 2024 року.

Хто має право на податкову знижку?

Податкову знижку, згідно зі статтею 166 Податкового кодексу України, можуть отримати фізичні особи – громадяни України, які:

- отримують доходи у вигляді заробітної плати, з яких утримано ПДФО;
- у звітному році фактично понесли певні витрати, визначені Податковим кодексом України.

Як отримати податкову знижку?

Для отримання податкової знижки платник податків подає декларацію про майновий стан та доходи до контролюючого органу, в якому перебуває на обліку.

До декларації додаються підтверджувальні документи (копії квитанції, чеків, платіжних документів, копії договорів

про надання послуг, документи про ступінь споріднення тощо), а також паспорт та ідентифікаційний код.

Податкова декларація подається за вибором платника податків в один із таких способів:

а) особисто платником податків або уповноваженою на це особою в орган ДПС за місцем обліку;
б) надсилається поштою з повідомленням про вручення та з описом вкладення;
в) через Електронний кабінет платника.

УРЯД УНОРМУВАВ АВТОМАТИЧНУ ПОСТАНОВКУ ТА ЗНЯТТЯ З ВІЙСЬКОВОГО ОБЛІКУ

Кабмін ухвалив рішення, що автоматизує процедури військового обліку. Зміни внесені до Порядку організації та ведення військового обліку (постанова № 1487).

Ключові новації:

- Взяття на облік при-

зовників (17 років): можливе дистанційно через мобільний застосунок «Резерв+» або особисто у ТЦК та СП. Здійснюється без обов'язку проходження ВЛК.

- Автоматична постановка на облік: усі громадяни чоловічої статі віком від 25 до 60 років, які

не перебували на обліку без законних підстав, будуть поставлені на нього автоматично.

- Автоматичне зняття з обліку: процедура для громадян, які досягли граничного віку перебування в запасі, також автоматизована.

ЗАСНОВАНА У 2006 РОЦІ